

Analysis of the Voting Results from the Wrocław Participatory Budgeting in 2013

Maciej Piotrowski, Halina Dzieżyc, Kamila Adamczyk-Mucha,
Ewa Walter, Monika Ziemiańska

Analiza wyników
głosowania
nad budżetem
obywatelskim
Wrocławia
w 2013 roku

Key words: participatory budgeting, Wrocław, recreation and sports areas

Introduction

In recent years, the Participatory Budgeting Project has become the new tool to shape the landscape in many Polish cities. It is a democratic process, in which community members directly decide how to spend a portion of the public budget [Łapińska 2012]. This style of decision making for spending public money on specific investment projects was first developed in Porto Alegre, Brazil in the 1990's, and then it caught on in Latin America, Europe, Africa, Asia, and North America [Kęłowski 2013]. In 2011, government authorities in Sopot were the first to conduct this process in Poland. Proposals submitted to the participatory budgeting programme and the results of the voting make it possible to identify the needs and spending priorities of members of the community who are eligible according to the contest regulations. This is a new way to acquire information, as opposed to using survey methodology or public referendums.

The purpose of this study was to analyse the breakdown of the submitted projects and the voting results on project implementation in the "Wrocław Participatory Budgeting Project" pilot programme conducted in 2013. Although the analysed results were related to one voting

contest in a particular city, some conclusions can be treated as general observations on the priorities that residents have on the development of their residential areas, like the range of project concepts. From a practical point of view, these conclusions could be helpful for local government in setting up rules for future participatory budgeting programmes and guidelines for people engaged in the project.

Research subject and methods

The rules of the "Wrocław Participatory Budgeting Project" announced in 2013 by city authorities set the scope for submitted proposals in such a way that "small projects, such as, urban greenery, playgrounds, sports and recreation areas, small architecture, decorative elements, pavements and the like, could be funded from the participatory budget". Proposals were to be for areas belonging to the Municipality of Wrocław and the cost of one project could not exceed 500,000 zł. The amount allocated for the pilot programme was 3,000,000 zł. Some 242 projects were submitted and after verification against the government land use plan, municipal ownership and the like, 129 projects were put for a vote. Wrocław citizens could vote on five projects via the Internet or in specially designated places. Almost 52,000 people cast their vote.

Słowa kluczowe: budżet obywatelski, Wrocław, miejsca rekreacyjno-sportowe

Wprowadzenie

W ostatnich latach nowym instrumentem kształtowania przestrzeni wielu polskich miast stał się budżet obywatelski, zwany również partycypacyjnym. Jest to demokratyczny proces, w którym członkowie społeczności lokalnej bezpośrednio decydują, jak wydatkować część środków budżetu publicznego [Łapińska 2012]. Ta forma decydowania o przeznaczaniu pieniędzy publicznych na konkretne inwestycje pojawiała się po raz pierwszy w latach dziewięćdziesiątych XX wieku w brazylijskim mieście Porto Alegre i upowszechniła się kolejno w Ameryce Południowej, Europie, Afryce, Azji i Ameryce Północnej [Kębłowski 2013]. W Polsce jako pierwsze zrealizowały ją władze Sopotu w 2011 r. Składane do programów budżetu obywatelskiego propozycje i wyniki głosowania dają możliwość poznania potrzeb i preferencji mieszkańców w zakresie inwestycji, które określa regulamin konkursu. Jest to nowa forma pozyskiwania informacji na ten temat w stosunku do ankiet czy konsultacji społecznych.

Celem badań była analiza struktury proponowanych projektów i wyników głosowania dotyczącego ich realizacji w pilotażowym programie „Budżet Obywatelski Wrocławia”

zrealizowanym w roku 2013. Jakkolwiek uzyskane wyniki dotyczą konkretnego konkursu (tj. zakresu tematów projektów) i konkretnego miasta, niektóre wnioski można traktować jako bardziej ogólne spostrzeżenia na temat preferencji mieszkańców w zakresie zagospodarowania ich miejsca zamieszkania. Z punktu widzenia praktyki wnioski te mogą być pomocne dla samorządów w ustalaniu zasad przyszłych konkursów budżetu obywatelskiego, jak i dla biorących w nich udział projektodawców.

Przedmiot badań i metody

Zasady ogłoszonego w 2013 r. przez władze miasta programu „Wrocławski Budżet Obywatelski” określały zakres składanych propozycji w ten sposób, że „mogą być finansowane małe projekty (np. zieleni miejska, place zabaw, tereny rekreacyjno-sportowe, mała architektura, estetyka, chodniki itp.)”. Propozycje miały dotyczyć terenów, których właścicielem jest Gmina Wrocław a koszt jednego nie mógł przekraczać 500 000 zł. Przeznaczona na pilotażowy program kwota wynosiła 3 mln zł. Do programu zgłoszono 242 projekty, z których po weryfikacji (zgodność z planem zagospodarowania przestrzennego, własność miasta itp.) głosowaniu poddano 129. Mieszkańcy Wrocławia mogli oddać głos internetowo lub w wybranych w mieście miejscach na maksymalnie

5 projektów. W głosowaniu wzięło udział prawie 52 000 osób. Zdecydowana większość (50 000) oddała głos przez Internet.

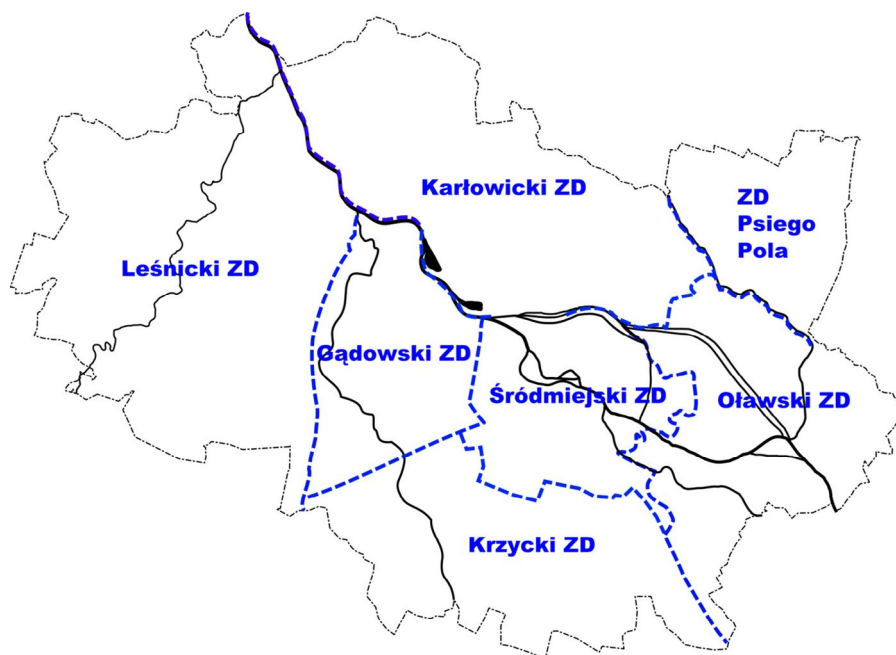
Projekty, które zostały zgłoszone do programu, dotyczyły różnych obiektów i różnych prac z nimi związanych. Na potrzeby niniejszego opracowania wydzielono następujące grupy/typy projektów:

- miejsca rekreacyjno-sportowe (ogólnodostępne): stworzenie, rewitalizacja takich miejsc, wyposażenie w dodatkowe sprzęty, np. ławki czy sprzęt sportowy;
- podwórka (także przestrzenie międzyblokowe): rewitalizacja, budowa placu zabaw, zmiana nawierzchni, wprowadzenie zieleni, doposażenie;
- tereny zewnętrzne szkół i przedszkoli, w tym: budowa lub rewitalizacja boisk, placów zabaw, ogrodzenie, doposażenie, poprawa bezpieczeństwa;
- zieleni miejska: zieleni niezwiązana z ww. obiektami, najczęściej przyuliczna;
- „drogowe”, np.: remonty chodników, budowa parkingów, sygnalizacji świetlnej, wyciszenie hałasu drogowego;
- inne, np. prace związane z zabawkami, stworzenie specjalnych terenów do wyprowadzania psów itd.

Niektóre projekty łączyły w sobie elementy z więcej niż jednej grupy, wtedy starano się dokonać przyporządkowania do grupy według ich cechy wiodącej.

Fig. 1. City districts as outlined in the Study of Conditions and Land Use Plan for Wrocław

Ryc. 1. Zespoły dzielnicowe wg Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia



The overwhelming majority, 50,000, voted via the Internet.

The projects entered into the programme crossed a variety of sites and various work associated with them. For the purpose of this study, projects were classified into the following three groups:

- Sports or recreation (open to the public): constructing, renovating existing facilities, providing additional equipment like benches or sports equipment;
- grassy lawns as well as the areas between blocks of flats: renovation, construction of playgrounds, resurfacing, planting greenery, providing additional facilities;
- school and kindergarten schoolyards including construction or renovation of sports fields, playgrounds, fences, or additional facilities to improve safety;
- urban greenery: greenery not related to the places mentioned above, usually streetside greenery;
- roadways, e.g.: resurfacing pavement, building car parks, installing traffic signals, reducing traffic noise;
- other, e.g. work related to monuments, establishing special areas for dog walking, etc.

Some of the projects combined elements from more than one group. In this case, the project was allotted to the group based on its primary feature.

The location of the project sites were classified according to the city districts in the *Wrocław Study*

of Conditions and Land Use Plan (Fig. 1). In order to compare projects in terms of planned costs, histograms for specific project types were used. Based on boxplots that took into consideration the scope, quartile, and median number, voting results were analysed in terms of the project types and location. An analysis was made to determine whether there was a connection between the number of votes and the implementation cost of the project (dispersion chart). The *Statistica* programme was used for statistical calculations.

Results

Projects

Projects entered into the Wrocław participatory budgeting were proposed from the perceived needs of city residents and the ideas inspired by particular sites in the city, the features and atmosphere there. Most of the projects (34%) (Fig. 2) were connected with public sports and recreational areas. Proposals

included constructing new sites, as in the project for the “Construction of a recreational area and small architecture at Kłodzka Street,” or introducing new elements to existing recreational areas, like the “Construction of a stage in South Park equipped with lighting, a sound system, and sanitation facilities.” Ten projects in this group dealt with places only designed for sporting activities, like the “Construction of a skate park for cycling, skateboarding, and roller blading on the uncultivated green field near the Ślęza River....” These projects reveal the increasing societal interest in active recreation among all age groups [Fąk et al. 2013]. Most of the recreation and sports areas were proposed in the Krzyki and Oława Districts (Fig. 3), parts of the city famous for the large number of parks (Park Grabiszyński, Park Wschodni, Park Południowy) and other green areas. A relatively small number of projects were for sports and recreation areas in the Downtown District (Śródmiejski Zespół Dzielnicowy). Places such as the so-called “pocket parks” in the city centre contribute

Położenie projektowanych obiektów odniesiono do wydzielonych w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia* zespołów dzielnicowych (ryc. 1). W celu scharakteryzowania projektów w aspekcie planowanych kosztów realizacji posłużono się histogramami utworzonymi do poszczególnych typów projektu. Na podstawie wykresów „ramka-wąsy” uwzględniających zakres, kwartyle i medianę liczby głosów przeanalizowano głosowanie mieszkańców pod kątem typów projektów i ich lokalizacji. Zbadano, czy istnieje związek między ilością głosów i kosztami realizacji proponowanego obiektu (wykres rozrzutu). Do obliczeń statystycznych użyto pakiet Statistica.

Wyniki

Projekty

Projekty biorące udział w konkursie budżetu obywatelskiego Wrocławia to wynik obserwacji potrzeb mieszkańców jak i inspiracji konkretnym miejscem w mieście, jego charakterem i klimatem. Najwięcej projektów – 34% (ryc. 2) dotyczyło ogólnodostępnych miejsc rekreacyjno-sportowych. Proponowano zarówno stworzenie takich miejsc, jak np. „Budowa terenów rekreacyjnych wraz z małą architekturą przy ul. Kłodzkiej”, jak też wprowadzenie nowych elementów w miejsce

rekreacji już istniejące (np. „Budowa estrady w Parku Południowym, wyposażonej w odpowiednią instalację oświetleniową, nagłośnienie, urządzenia sanitarne”). 10 projektów w tej grupie dotyczyło stworzenia miejsca przeznaczonego wyłącznie do uprawiania sportu, np. „Budowa skateparku umożliwiającego uprawianie sportów rowerowych, deskorolkowych i rolkowych w pasie nieużytków zielonych nad rzeką Ślężą...”. Odpowiada to obserwowanemu współcześnie coraz większemu zainteresowaniu społeczności lokalnych rekreacją ruchową wszystkich grup wiekowych [Fąk i in. 2013]. Najwięcej obiektów o charakterze rekreacyjno-sportowym zaproponowano w Krzyckim i Oławskim Zespole Dzielnicowym (ryc. 3). Jest to część miasta kojarzona z dużą ilością parków (Park Grabiszyński, Park Wschodni, Park Południowy) i innych terenów zieleni. Stosunkowo niewiele projektów miejsc rekreacyjno-sportowych dotyczyło Śródmiejskiego Zespołu Dzielnicowego. Miejsca takie (m.in. tzw. parki kieszonkowe) właśnie w centrum miasta istotnie zmieniają komfort życia [Zachariasz 2008]. Wydaje się jednak, że ta część Wrocławia, dzięki wielu inwestycjom prowadzonym w ciągu ostatnich kilkunastu lat

takich jak Promenady Staromiejskie czy Oś Grunwaldzka [Koniecka, Rozalski 2010] postrzegana jest jako dobrze zagospodarowana pod tym względem.

Jak wynika z histogramu kosztów (ryc. 4), projektodawcy miejsc rekreacyjno-sportowych często zbliżali się do ustanowionej zasadami programu granicy 500 000 zł, ale równie często, kiedy temat dotyczył wyłącznie doposażenia danego terenu (np. „Budowa stanowisk grillowych między ul. Kasprowicza a wałami odrzańskimi”), koszt projektu nie przekraczał 100 000 zł.

18% projektów biorących udział w konkursie dotyczyło podwórek. Proponowano rewitalizację tych obiektów z uwzględnieniem placów zabaw, zieleni, miejsca rekreacji. Podwórka to przestrzeń półpubliczna (grupowa) miasta. Przestrzeń taka, jeżeli jest dobrze zorganizowana, daje poczucie bezpieczeństwa i pozwala identyfikować się z miejscem. W skali społecznej umacnia więź grupową między sąsiadami [Chmielewski 2001, Strumiłło 2010]. Projekty podwórek dotyczyły prawie wyłącznie Śródmiejskiego Zespołu Dzielnicowego (ryc. 3). Wynika to zarówno z zabudowy charakterystycznej dla śródmiejskich zespołów urbanistycznych, jak i formy

Fig. 2. Breakdown of projects in the Wrocław Participatory Budgeting

Ryc. 2. Struktura projektów w Budżecie Obywatelskim Wrocławia

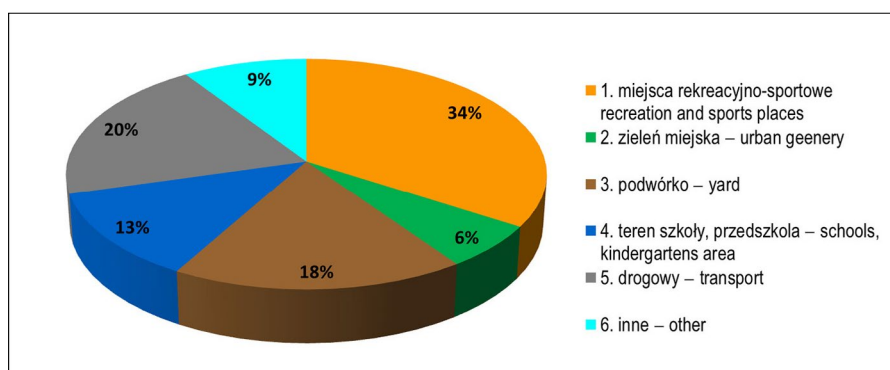


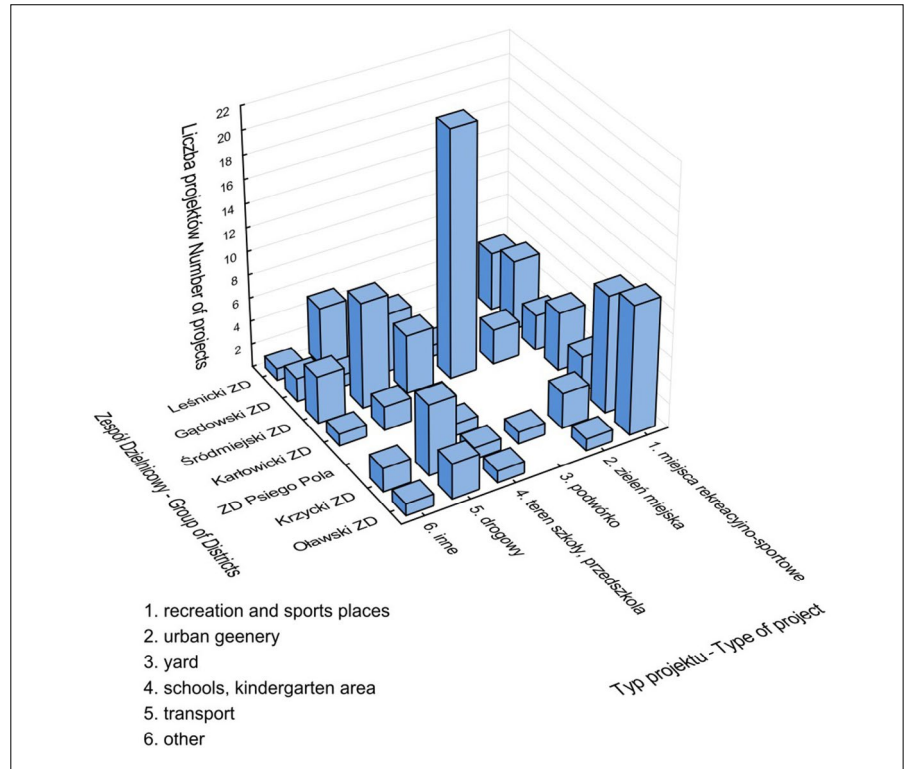
Fig. 3. Number of different types of projects in districts of the city

Ryc. 3. Liczba projektów poszczególnych typów z uwzględnieniem zespołów dzielnicowych

significantly to a better city lifestyle [Zachariasz 2008]. It seems, however, that due to the number of investment projects like the Promenady Staromiejskie or Oś Grunwaldzka [Koniecka, Rozalski 2010], which were built in the last ten years or so, this part of Wrocław is already perceived as being well-developed.

According to the graph on the distribution of costs (Fig. 4), the project initiators for sports and recreation areas often reached the 500,000 zł ceiling set by the programme rules, while projects for additional equipment for a given area, like the "Construction of outdoor grill facilities between Kasprowicza Street and the Oder River embankment" did not exceed 100,000 zł.

About 18% of the projects entered into the programme were for improvements to city squares. Project initiators proposed revitalizing them with consideration given to playgrounds, greenery, and recreational space. Squares are semi-public spaces in the city that belong to groups of people. These spaces, if properly designed, can provide a feeling of safety and allow residents to associate themselves with the place. At a social level it can strengthen ties between neighbours [Chmielewski 2001, Strumiłło 2010]. Almost all of the projects for city squares were in the Downtown District (Śródmiejski Zespół Dzielnicowy) (Fig. 3). This is a result of both the urban architecture typical in the central part of the city and the form of ownership of the



property in this part of Wrocław. Most of these projects were near the upper limit set by the programme rules.

Roughly 13% of the projects were for the schoolyards of schools and kindergartens. These areas, which are fundamental to educational goals and child development, have a significant impact on the aesthetic qualities of the city. Schools and kindergartens in neighbourhoods with multi-family buildings are often located in between blocks of flats, and the sports fields, schoolyards, and playgrounds located in residential areas are an everyday sight for a large number of residents. Most of the projects in the participatory budgeting programme for the public places that belong to educational institutions were in the Gądów and Downtown Districts. Since the proposals were usually for additional equipment for sports fields or playgrounds, the costs

of the investment was low compared to other projects.

Greenery, usually street side greenery, was the subject of a small number of projects (6%), even though the role it plays has a great impact [Błaszczuk, Kosmala 2008]. A lack of greenery in newly built housing estates is often a problem, and it was for this reason that a project was submitted for greenery on the Gaj Housing Estate.

A number of investment projects were put forward (20%) that dealt with transportation infrastructure or road investment. Projects of this type were in response to great need and were to provide for renovating, resurfacing, levelling off and hardening road surfaces, building parking places, and installing traffic lights. The planned cost of these projects did not usually exceed 100,000 zł.

własności tych obiektów w tej części miasta. Projektodawcy najczęściej proponowali rozwiązania sięgające górnej granicy kosztów ustalonych zasadami programu.

13% projektów związanych było z terenami zewnętrznymi należącymi do jednostek oświatowych (szkół i przedszkoli). Tereny te, które w podstawowej funkcji służą edukacji i wychowaniu, znacząco wpływają również na estetykę miasta. W osiedlach mieszkaniowych z zabudową wielorodzinną szkoły i przedszkola lokalizowane są często w przestrzeni między budynkami, a ich boiska sportowe, ogrody, place zabaw stanowią codzienny widok dla wielu mieszkańców. W programie budżetu obywatelskiego większość projektów dotyczących terenów placówek oświatowych zlokalizowana była na obszarze Gądowskiego i Śródmiejskiego Zespołu Dzielnicego. W związku z tym, że zwykle proponowano tylko doposażenie

boiska sportowego czy placu zabaw, koszty tego typu projektów w odniesieniu do innych były niskie.

Zieleń (najczęściej przyuliczna) była głównym motywem tylko niewielkiej części projektów (6%), choć jej rola w przestrzeni ulicy jest znacząca [Błaszczyk, Kosmala 2008]. Problem braku zieleni miejskiej istnieje często w nowo powstających osiedlach mieszkaniowych, stąd np. proponowany projekt nasadzeń na Osiedlu Gaj.

Duża część poddanych głosowaniu inwestycji (20%) dotyczyła natomiast infrastruktury związanej z komunikacją („drogowe”). Projekty tego typu były odpowiedzią na duże potrzeby w tym zakresie i zakładały remonty, budowę chodników, wyrównanie i utwardzenie drogi, budowę miejsc postojowych, montaż sygnalizacji świetlnej. Planowane koszty realizacji tych projektów nie przekraczały najczęściej 100 000 zł.

We Wrocławskim Budżecie Obywatelskim pojawiły się także projekty dotyczące obiektów historycznych we Wrocławiu. Proponowano np.: uporządkowanie fortu piechoty na Osiedlu Polanowice-Poświętne czy odrestaurowanie pomnika św. Jana Nepomucena w Leśnicy.

Wyniki konsultacji (głosowania)

Wyniki głosowania pokazały, że mieszkańcy Wrocławia najbardziej zainteresowani byli projektami dotyczącymi miejsc rekreacyjno-sportowych oraz terenów wokół szkół i przedszkoli. Mediana ilości głosów oddanych na projekty w tych dwóch grupach była wysoka i wynosiła odpowiednio: 885 i 944 (ryc. 5). Górne kwartyle (odpowiednio 1584 i 1422) wskazują na to, że 25% projektów każdego z tych dwóch typów zyskało bardzo duże poparcie. Maksimum ilości głosów dla miejsc rekreacyjno-sportowych wyznacza projekt *Przystosowanie obiektu sportowego do potrzeb futbolu amerykańskiego oraz rozgrywania meczów rugby, ultimate frisbee, lacrosse i piłki nożnej* Lokalizacja: Stadion MOSiR ul. Lotnicza 72 z 3815 głosami, a dla terenów szkół i przedszkoli: *„Atrakcyjnie i bezpiecznie – to Nasz Kosmos!” Poprawa bezpieczeństwa i atrakcyjności terenu wokół Szkoły Podstawowej nr 118 na Osiedlu Kosmonautów* z 3438 głosami. Są to jednocześnie najpopularniejsze projekty w całym programie.

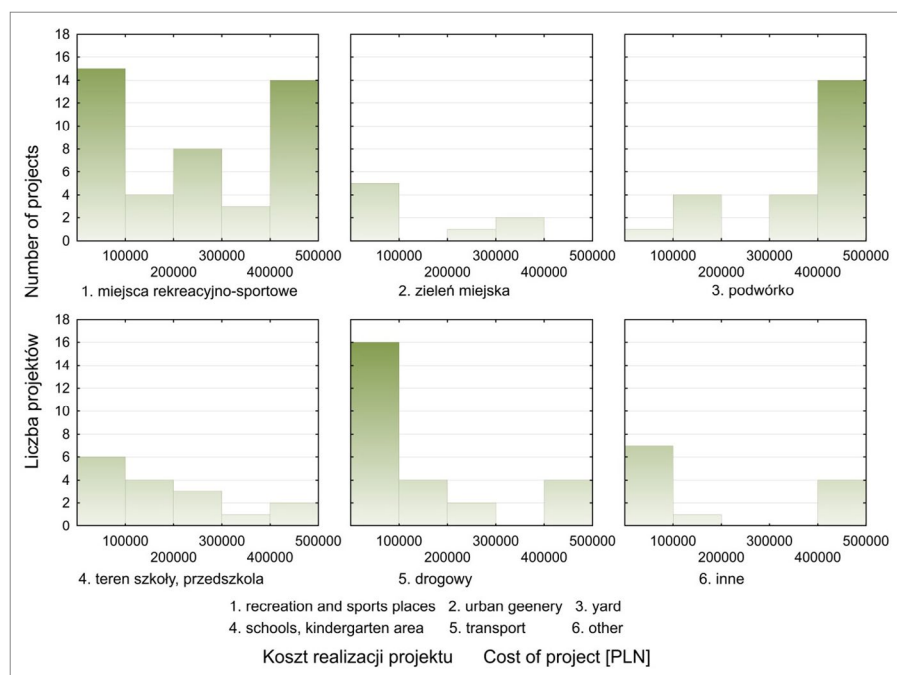


Fig. 4. Graphs of the cost of the projects, depending on project type

Ryc. 4. Histogram kosztów realizacji projektów w zależności od typu projektu

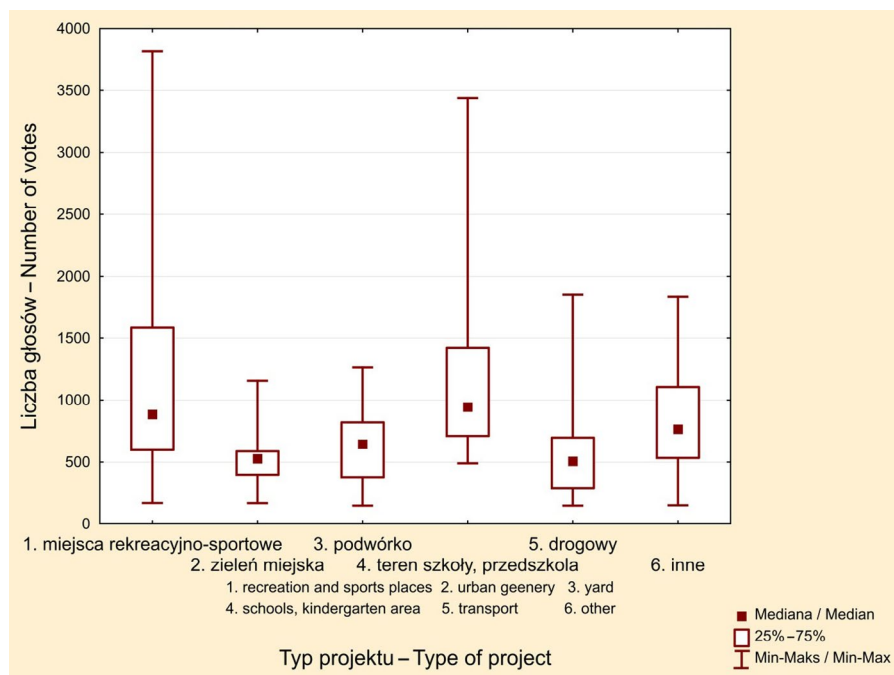


Fig. 5. Number of votes for different types of projects. Boxplot of the median, quartiles (25–75%), and range

Ryc. 5. Liczba głosów oddana na poszczególne typy projektów. Wykres „ramka-wąsy”: mediana, kwartyle (25–75%), zakres

The Wrocław Participatory Budgeting programme also included projects for historic sites in Wrocław, for example, improving the appearance of the Infantry Fort on the Polanowice-Poświętne Housing Estate or restoring the St. John Nepomucen monument in Leśnica.

Voting results

The results of the voting showed that Wrocław citizens were primarily interested in projects for sports and recreation areas and the grounds next to schools and kindergartens. The median number of votes for these two types of projects was high, 885 and 944 (Fig. 5). The upper quartiles of 1584 and 1422 show that 25% of the projects in each of these categories won widespread support. The most number of votes for a sports and recreation area was the project for the *Adaptation of a Sports Facility for American Football, Rugby, Ultimate Frisbee, Lacrosse and Football matches at the MOSiR Stadium*,

72 Lotnicza Street with 3815 votes. A project for school and kindergarten grounds entitled *“Attractive and Safe – This is Our Space!” – Improvements to the Safety and Attractiveness of the Area next to Primary School no. 118 on the Kosmonautów Housing Estate* received 3438 votes. These two projects were the most popular in the entire programme.

Investment projects to revitalize neighborhood squares won from 148 to 1262 votes (median 644). However, this was not enough for any of the projects to be implemented. A square in an urban neighbourhood is a semi-public space that only a limited number of people are directly interested in, thus the chances for such projects to succeed is much lower.

The average number of votes for projects classified under “urban greenery” and transportation infrastructure was low, 526 and 506 respectively, even though quite a number of them seem to be necessary. Perhaps this is because people who voted were of the opinion that the relatively low cost

of such needed improvements should be funded from resources outside of the public budget.

For projects classified as “other” the most popular was *Preserving the Collection of Historic Trams behind the Tram-Depot on Legnicka Street and Moving Them to the Depot-Building. Restoration of the ‘Maximum’ Street Car from 1901*. The 1834 votes collected means this project will be implemented and the collection can also be used or exhibited. The relatively big number of votes won by the project to improve the appearance of the infantry fort on the Polanowice-Poświętne Housing Estate (1225) shows that Wrocławians are interested in activities that promote the history of the city.

Looking at the number of votes in terms of location (Fig. 6) shows that projects in the Gądów District were the most successful in the programme. The median number of votes for a project was as high as 1533 and the upper quartile was 1863. Without a doubt, a decisive factor for many projects was the type of neighbourhood, since those with mostly multi-family dwellings had the potential to get a large number of votes. On the other hand, these districts also had proposals for interesting investment projects like facilities for novelty sports at the MOSiR stadium or the tram collection mentioned above, which has appeal for people from all over Wrocław.

Projects for the Oława and Krzyki Districts received only 537 and

Inwestycje zakładające rewitalizację podwórek zyskały od 148 do 1262 głosów (mediana 644). Nie wystarczyło to jednak, by któraś z nich została zrealizowana. Podwórka jako przestrzeń półpubliczna mają ograniczoną liczbę użytkowników bezpośrednio zainteresowanych ich stanem, stąd zapewne szansa na powodzenie w budżecie obywatelskim jest mniejsza.

Przeciętna wartość liczby głosów oddanych na projekty w grupach „zieleń miejska” i „drogowy” była niska (odpowiednio: 526 i 506), mimo że realizacja wielu z nich wydaje się wskazana. Być może głosujący uważają, że koszty (stosunkowo nieduże) tego typu niezbędnych prac powinny być pokrywane środkami spoza budżetu obywatelskiego.

Wśród projektów „innych” największą popularność zdobyło *Zabezpieczenie kolekcji zabytkowych tramwajów na tyłach zajezdni przy ul. Legnickiej przez przeniesienie*

ich do budynku zajezdni. Remont wagonu Maximum z 1901 r. Zebrane 1834 głosy pozwolą na jego realizację (także wykorzystanie lub wyeksponowanie tej kolekcji). Duża liczba głosów jaką zyskał projekt dotyczący uporządkowania fortu piechoty na Osiedlu Polanowice-Poświętne (1225) świadczy o zainteresowaniu wrocławian działaniami popularyzującymi historię miasta.

Analizując głosowanie pod kątem lokalizacji (ryc. 6), można stwierdzić, że projekty dotyczące obiektów leżących na terenie Gądowskiego Zespołu Dzielnicy odniosły w konkursie największy sukces. Mediana ilości głosów dla projektu z tego rejonu wynosiła aż 1533, a górny kwartyl – 1863. Niewątpliwie, w przypadku wielu projektów decydujący był charakter tego zespołu dzielnicowego, w którym dominuje budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne i wynikająca stąd potencjalnie duża liczba

głosujących. Z drugiej jednak strony, w tej części miasta zaproponowano ciekawe inwestycje, np. dotyczący nietypowych sportów na stadionie MOSiR-u czy wspomnianej wyżej kolekcji tramwajów, które wydają się być atrakcyjne dla ogółu mieszkańców Wrocławia.

Projekty Oławskiego i Krzyckiego Zespołu Dzielnicy stanowiły przeciętnie wybór odpowiednio tylko 537 i 553 osób. W tej części miasta według *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Wrocławia* dominuje budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne i kameralne, stąd często mniejsza niż gdzie indziej liczba zainteresowanych inwestycjami. Ponadto, proponowane były tutaj najczęściej projekty miejsc rekreacyjno-sportowych, a te zespoły dzielnicowe mają stosunkowo dużo obiektów służących wypoczynkowi.

Projekt zakładający alternatywną lokalizację opisany jako: *„Budowa Placu Sportów Miejskich w jednej z lokalizacji: Wzgórze Słowińskie, Wzgórze Andersa. Będzie to obiekt sportowo-rekreacyjny o przeznaczeniu treningowym”* zakwalifikował się do realizacji, co świadczy o tym, że wrocławianie chętnie głosują również na ciekawe projekty w przestrzeni publicznej miasta bez względu na swoje miejsca zamieszkania, nauki czy pracy.

W badaniach stwierdzono ponadto, że mieszkańcy wybierali w głosowaniu projekty niezależnie od kwoty przeznaczonej na ich reali-

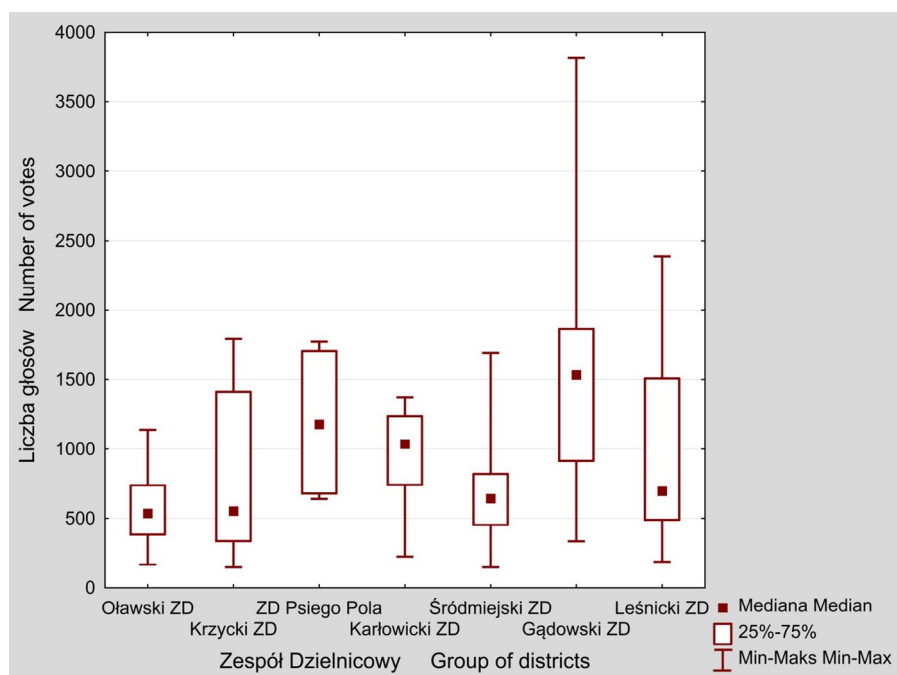


Fig. 6. Number of votes for projects based on Boxplot of the median, quartiles (25–75%), and range

Ryc. 6. Liczba głosów oddana na projekty w zależności od lokalizacji. Wykres „ramkowy”: mediana, kwartyle (25–75%), zakres

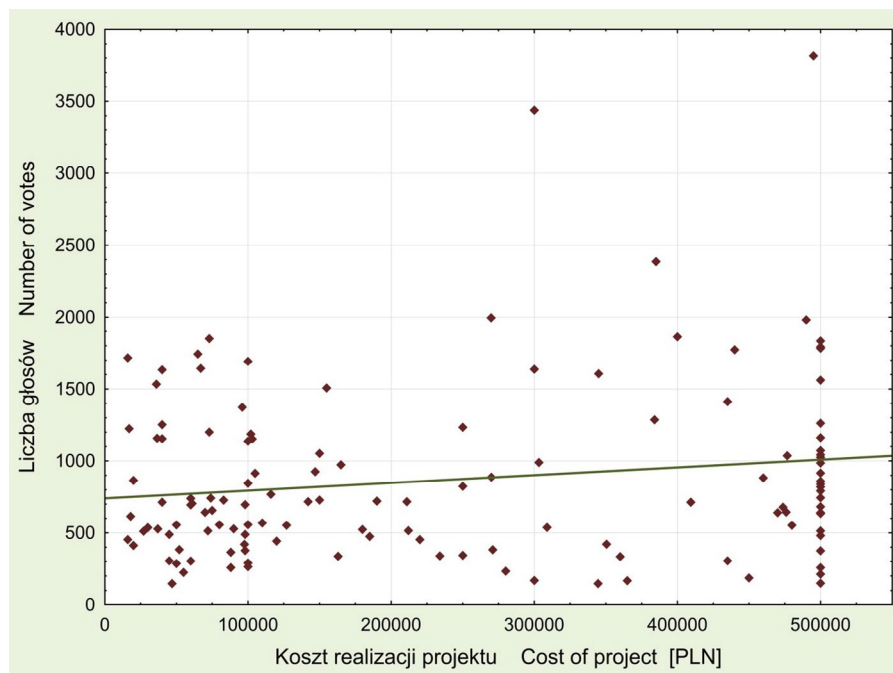


Fig. 7. The number of votes for a project, depending on the cost of implementation

Ryc. 7. Zależność liczby głosów oddanych na projekt od kosztu jego realizacji

553 votes, respectively. According to the *Study of Conditions and Land Use Plan for Wrocław* these areas of the city consist mostly of single-family homes and low-rise apartment buildings, which is why there was less interest in investment projects than in other areas. Moreover, residents in this part of Wrocław submitted projects that were mostly for sports and recreation sites and these districts already have a relatively large number of sports and leisure facilities.

One original project which qualified for implementation was called the *Construction of a City Sports Area at one of these two locations: Wzgórze Słowiańskie, Wzgórze Andersa, as a sports training and recreation facility*. This obviously shows that Wrocław citizens are willing to support interesting civic projects regardless of their own place of residence, education or work.

The study also showed that people placed votes for projects regardless of the amount of money required for implementation (Fig. 7). The number of votes and the project

cost were not correlated; $R = 0.1623$; $p = 0.07$.

The Wrocław participatory budgeting announced in 2013 will fund eight projects. Project documents had to be developed by the end of 2013 and project execution was planned for the end of 2014.

Conclusions

1. Taking into consideration the number of projects submitted and the number of voters in the first ever Wrocław Participatory Budgeting, it can be said that such programmes can effectively involve citizens in the process of managing the city's space.
2. Sports and recreation areas that would be open to the public were the most frequent type of projects submitted. These projects received wide support in the voting, which shows that participatory budgeting can have significant impact on the number and quality of these kind of municipal facilities.
3. Projects that provide benefit to many people, like projects for the

schoolyards of large schools or for areas on multi-family housing estates received more votes. In contrast, projects were less popular for city squares in the downtown district, where the number of residents directly affected is relatively small. These projects do not have a chance to benefit from participatory budgeting.

4. The number of votes for a project does not correlate to the cost of implementation, as people saw the need for expensive as well as inexpensive investment projects. Some projects, especially those for roadways and greenery, can be funded and implemented with a relatively small budget, if pooled funds from the participatory budget could be set up and allocated for minor investment. Allocating funds in this way would make it possible to implement a larger number of projects and satisfy the needs of a larger number of voters.
5. Projects seem to have a better chance in the public budgeting programme if they pique voter interest with a unique proposal, like the one for preserving the collection of historic trams or the facility for novelty sports.

Ryciny opracowali autorzy

**Maciej Piotrowski¹⁾, Halina Dzieżyc²⁾,
Kamila Adamczyk-Mucha¹⁾,
Ewa Walter¹⁾, Monika Ziemiańska¹⁾**

¹⁾Institute of Landscape Architecture

²⁾Department of Spatial Economy

Wrocław University of Environmental and Life Sciences

zację (ryc. 7). Liczba głosów i koszt projektu nie były istotnie skorelowane; $R = 0,1623$; $p = 0,07$.

Z budżetu obywatelskiego Wrocławia ogłoszonego w 2013 zrealizowanych będzie 8 projektów. Do końca 2013 roku opracowywana ma być dokumentacja projektowa, a realizację przewiduje się do końca roku 2014.

Wnioski

1. Biorąc pod uwagę ilość liczbę zgłoszonych projektów oraz głosujących w pilotażowej edycji Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego, można stwierdzić, że programy takie mogą skutecznie angażować mieszkańców w proces zarządzania przestrzenią miasta.
2. Najczęstszym tematem zgłaszanych projektów były ogólnodostępne miejsca rekreacyjno-sportowe i one też zyskiwały duże poparcie w głosowaniu, z czego wynika, że budżet partycypacyjny może znacząco wpływać na ilość i jakość tego typu obiektów w miastach.
3. Projekty, które dotyczą wielu użytkowników, np. teren zewnętrzny dużej szkoły czy zlokalizowane w obszarze z zabudową wielorodzinną, zyskują w głosowaniu większe poparcie. Przeciwnieństwem tej sytuacji są projekty podwórek śródmiejskich, gdzie liczba bezpośrednio zain-

teresowanych jest stosunkowo niewielka i nie mają one szans na realizację ze środków budżetu partycypacyjnego.

4. Liczba głosów oddana na projekt nie jest skorelowana z kosztem jego realizacji, mieszkańcy równie często widzą potrzebę realizacji inwestycji tanich, jak i drogich. Część projektów, zwłaszcza „drogowych” i „zieleni”, mieści się w stosunkowo niedużych budżetach i mogłaby zostać zrealizowana w przypadku wydzielenia z budżetu obywatelskiego pewnej puli środków na inwestycje mniej kosztowne. To pozwoliłoby na realizację większej ilości projektów i zaspokojenie potrzeb większej liczby głosujących.
5. Wydaje się, że dużą szansę w programach budżetu obywatelskiego mają projekty, które zaintrygują głosujących oryginalnym tematem, np. zabezpieczenie kolekcji zabytkowych tramwajów czy miejsce do uprawiania nietypowych sportów.

Figures by authors

**Maciej Piotrowski¹⁾, Halina Dzieżyc²⁾,
Kamila Adamczyk-Mucha¹⁾,
Ewa Walter¹⁾, Monika Ziemiańska¹⁾**

¹⁾ Instytut Architektury Krajobrazu, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

²⁾ Katedra Gospodarki Przestrzennej, Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu

Literature – Literatura

1. Błaszczak M., Kosmala M., 2008) Społeczne znaczenie zieleni ulicznej i jej wpływ na ocenę przestrzeni. *Nauka Przyroda Technologie*, 2, 4, #29.
2. Chmielewski J.M, 2001. Teoria urbanistyki w projektowaniu i planowaniu miast. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej.
3. Fąk T., Skrzypczyk T., Kaik-Woźniak A., 2013. Analiza realizacji strategii w zakresie rekreacji i sportu we Wrocławiu – stan i uwarunkowania. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowej we Wrocławiu*, nr 1(33), 267–277.
4. Łapińska H., 2012. Budżet partycypacyjny instrumentem zarządzania środkami publicznymi. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Finansów i Prawa w Białymostku*, 4, 7–27.
5. Kęłowski W., 2013. Budżet partycypacyjny. Krótka instrukcja obsługi. Instytut Obywatelski, Warszawa.
6. Konięcka J., Rozalski S., 2010. Kształtowanie terenów zieleni miasta Wrocławia na przestrzeni 10 lat działalności Zarządu Zieleni Miejskiej. *Architektura Krajobrazu*, 3, 42–49.
7. Strumiłło K., 2010. Luksus, na jaki każdy sobie zasłużył – mieszkać w nowoczesnym pięknym otoczeniu na miarę XXI wieku. *Architecturae et Artibus*, 2, 69–72.
8. Zachariasz A., 2008. Ogród publiczny w centrum miasta – przemiany funkcji i formy. *Czasopismo Techniczne*. 4-A, 295–304.

Internet source – Źródła internetowe
www.wroclaw.pl
wyborcza.biz/
www.tuwroclaw.com